

Regional linjetrafik 2021

725 miljoner

kilometer var utbudet av regional linjetrafik.

0,2 %

var ökningen av utbudskilometer jämfört med 2020.

1,1 miljarder

påstigningar skedde i den regionala linjetrafiken.

4,4 %

var minskningen i antalet påstigningar jämfört med 2020.

10 miljarder

personkilometer genomfördes i den regionala linjetrafiken.

7,2 %

var minskningen i antal personkilometer jämfört med 2020.

34,9 miljarder

kronor subventionerades den regionala linjetrafiken med.

7 %

var ökningen av subventionerna jämfört med 2020.

Statistikens omfattning

Statistiken om regional linjetrafik baseras på uppgifter från samtliga regionala kollektivtrafikmyndigheter om den subventionerade regionala linjetrafiken. Därtill kommer uppgifter från de kommersiella aktörerna som bedrivit regional linjetrafik på väg och sjö och som har lämnat uppgifter om sina tidtabeller till Samtrafiken i Sverige AB. Statistiken beskriver trafikutbud och resande i regional linjetrafik samt intäkter och kostnader för den subventionerade regionala linjetrafiken. Statistiken kompletteras även med uppgifter om planerat utbud av regional linjetrafik baserat på tidtabeller från Samtrafiken.

Detta är en sammanfattning av *Regional linjetrafik 2021*, Trafikanalys Statistik 2022:26.
Publiceringsdatum: 2022-06-30.

Denna statistik ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) och Trafikanalys är statistikansvarig myndighet inom området transporter och kommunikationer. Trafikanalys analyserar och utvärderar svensk transportpolitik och ansvarar för den officiella statistiken.

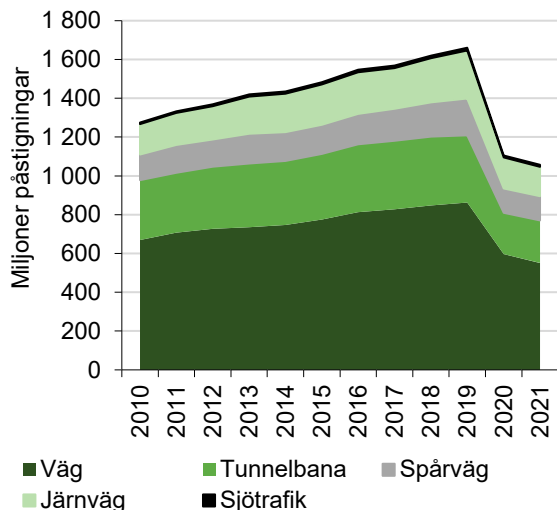
Nedgång i resandet

Den regionala linjetrafiken, det vill säga kollektivtrafik som utförs enligt en tidtabell, kan organiseras på två olika sätt: av samhällets offentliga aktörer eller på kommersiella grunder. Den samhällsorganiserade trafiken subventioneras av framför allt kommuner och regioner (till viss del även staten). Den kommersiellt organiserade trafiken har inga subventioner.

Under 2021 uppgick antalet påstigningar i den *subventionerade*¹ regionala linjetrafiken med buss och andra vägfordon (benämns fortsättningsvis som buss), tåg, spårvagn, tunnelbana och fartyg till knappt 1,1 miljarder. Det motsvarar en minskning med 4,4 procent jämfört med 2020.

Antalet påstigningar i den subventionerade linjetrafiken är i och med pandemiåren 2020 och 2021 nere på den lägsta nivån åtminstone sedan 2010. I samtliga trafikslag har antalet påstigande ökat fram till 2019 men effekterna av pandemin syns tydligt helåren 2020 och 2021. Respektive trafikslag har tappat mellan 29 och 39 procent av påstigningarna mellan 2019 och 2021. Antalet påstigande minskade mellan 2020 och 2021 för buss, spårväg och järnväg (8, 1 respektive 5 procent).

Buss är det största trafikslaget med nästan 551 miljoner påstigningar under 2021. Det motsvarar mer än hälften av det totala antalet påstigningar i subventionerad regional linjetrafik. Därefter följer i fallande storleksordning: tunnelbana, järnväg, spårvagn och sjötrafik (figur 1).

Figur 1. Antal påstigningar (miljoner) per trafikslag i subventionerad regional linjetrafik. Åren 2010–2021.

I Stockholms län gjordes flest påstigningar i den subventionerade regionala linjetrafiken 2021, till och med fler än i alla andra län tillsammans

¹ Avser all regional linjelagd kollektivtrafik med stöd från det allmänna, det vill säga kommuner, regioner och till viss del staten.

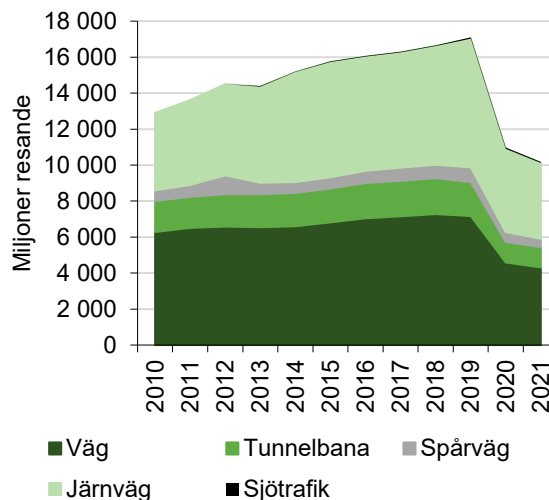
(52 procent). Även när antalet påstigningar sätts i relation till befolkningen sticker Stockholm ut med 230 påstigningar per invånare.² Antalet påstigningar på riksnivå var 101 påstigningar per invånare. Det motsvarar en minskning på 4,4 procent jämfört med 2020. Lägst antal påstigningar hade Gotlands län med endast 11 påstigningar per person 2021.

Vi reser kortare i den regionala linjetrafiken

Personkilometer är ett mått på den sammanlagda reslängden för alla genomförda resor. En resenär som reser en kilometer motsvarar en personkilometer.

Under 2021 utfördes över 10 miljarder personkilometer i den subventionerade regionala kollektivtrafiken, en minskning med 7,2 procent jämfört med 2020. Det betyder att vi reste nästan 100 mil per person 2021, vilket är över 60 mil kortare i jämförelse med 2019 och 8 mil kortare i jämförelse med 2020.

När resandet mäts i personkilometer är resandet med buss och järnväg nästan lika stort (figur 2).

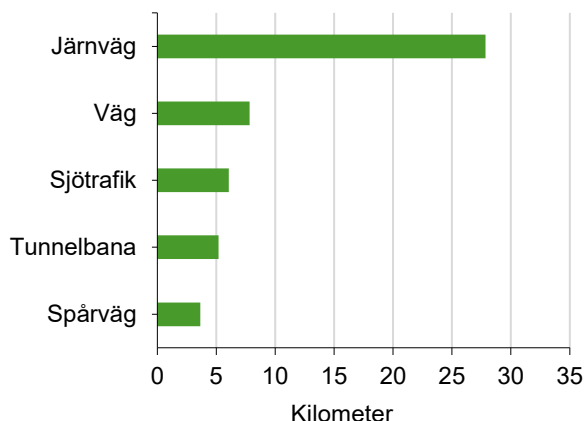

Figur 2. Resande per trafikslag i subventionerad regional linjetrafik, miljoner personkilometer. Åren 2010–2021. Anmärkning: För sjötrafik är första året med uppgift om personkilometer 2013.

År 2021 minskade alla trafikslag mängden personkilometer förutom sjötrafiken. Minskningen uppgick till mellan 1–15 procent jämfört med 2020 där minskningen var som störst för spårväg och järnväg. Innan 2020 var tåg det trafikslag där resandet ökade mest. Ökningen sedan 2010 och fram till och med 2019 avseende antalet personkilometer med tåg motsvarar 67 procent. Även

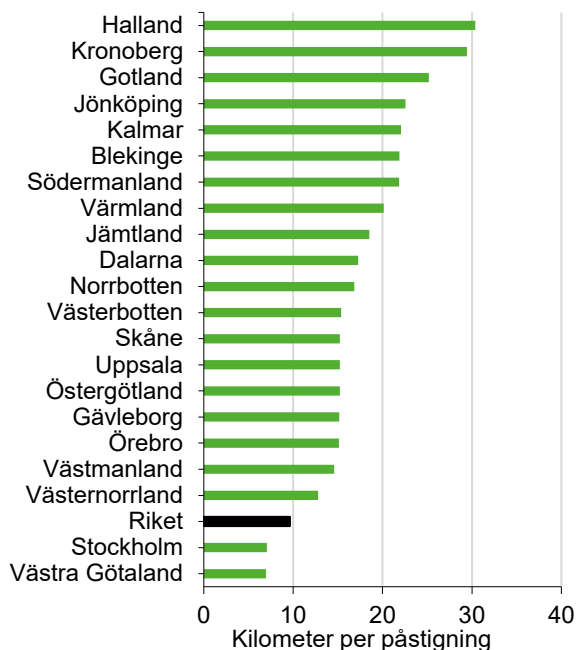
² Det är värt att nämna att det inte bara är länets invånare som reser med kollektivtrafiken i det egna länet.

övriga trafikslag ökade personkilometer med 9–37 procent under samma period³ men pandemin satte stopp för ökningarna. Det trafikslag som resenärer reser längst med är järnväg. Genomsnittsresan med järnväg uppgick till 28 kilometer 2021. Den genomsnittliga reslängden är näst längst för buss (8 km) följt av sjötrafik (6 km), tunnelbana (5 km) samt spårväg (4 km) (figur 3).

Figur 3. Medelreslängd efter trafikslag i subventionerad regional linjetrafik 2021, mätt i kilometer.

Under 2021 var det stor skillnad på genomsnittsresans längd i olika län. Hallands län hade de längsta resorna, cirka 30 kilometer i genomsnitt. Det är mer än fyra gånger längre än i Stockholms län och Västra Götalands län som i genomsnitt hade de kortaste resorna på sju kilometer (figur 4).

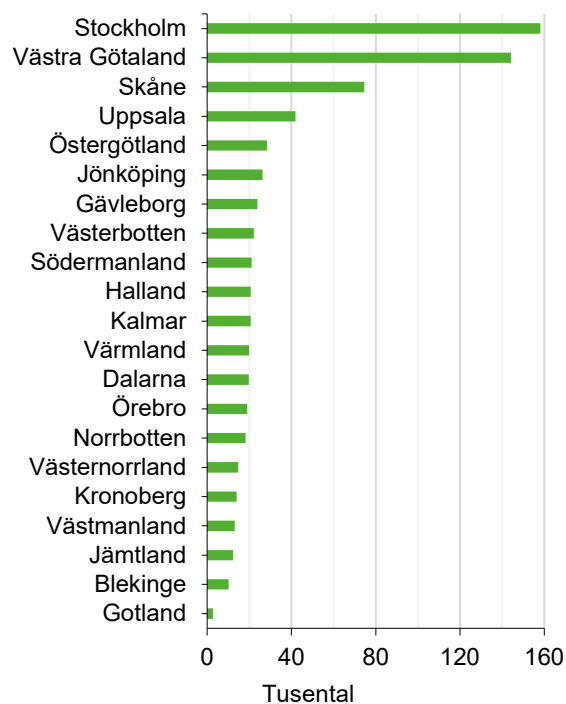

Figur 4. Medelreslängd i kilometer per påstigning i subventionerad regional linjetrafik. Per län 2021.

Utbudet har upprätthållits under pandemin

Hur mycket trafik som erbjuds resenärer i form av utförda kilometer med buss, tåg, spårvagn, tunnelbana och fartyg mäts med utbudskilometer. Under pandemin har utbudskilometer knappt minskat i antal eftersom det har varit viktigt att upprätthålla samhällets persontransporter. Däremot har nedgången i antalet resenärer varit tydlig under det gångna året som en följd av riktlinjerna för att undvika trängsel.

Det totala antalet utbudskilometer i den subventionerade regionala linjetrafiken uppgick under 2021 till 725 miljoner kilometer, en ökning med 0,2 procent jämfört med 2020. Skillnaden mellan trafikslagen är stor. Under 2021 stod buss för hela 86 procent av det totala utbudet i linjetrafiken och järnväg för 10 procent. Tunnelbana, spårväg och sjötrafik stod för resterande del av utbudet.

Figur 5. Antal utbudskilometer (tusental) i subventionerad regional linjetrafik efter län 2021.

Drygt hälften (52 procent) av alla utbudskilometer 2021 utfördes i något av de tre storstadslänen: Stockholm, Västra Götaland och Skåne (figur 5). Det är även dessa län som har flest invånare.

Om utbudet i stället sätts i relation till befolkningen varierade utbudet mellan 45 kilometer per invånare på Gotland till 106 kilometer per invånare i

³ Bortsett från Sjötrafik där det inte finns en komplett tidsserie från 2010.

Uppsala. För riket var genomsnittet 69 kilometer per invånare.

Busstrafik är det enda trafikslag som finns i samtliga län och tågtrafik finns i alla län utom Gotland. Uppsala län hade det största bussutbudet, 100 kilometer per invånare, medan Gävleborgs län hade det största utbudet av tågtrafik, 17 kilometer per invånare.

Utbud i form av spårvägstrafik finns endast i Stockholm, Göteborg, Norrköping och sedan december 2020, även i Lund. Tunnelbanetrafik finns endast i Stockholms län.

Ett annat sätt att beskriva utbudet av kollektivtrafik är genom platskilometer. Begreppet platskilometer motsvarar antalet utförda utbudskilometer multiplicerat med antalet platser (sitt- och ståplatser) på fordonen.

Under 2021 erbjöds 102 miljarder platskilometer i den subventionerade regionala linjetrafiken. Fordonen i den spårburna trafiken har generellt sett större platskapacitet än bussar. Det gör att skillnaden mellan trafikslagen blir mindre än för utbudskilometer. Buss stod för 41 procent av alla platskilometer, tåg för 39 procent och tunnelbana för 15 procent. Resterande 5 procentenheter stod spårväg och sjötrafik för.

Lägre intäkter och höjda bidrag/tillskott

Under 2021 uppgick de totala kostnaderna för den subventionerade regionala linjetrafiken till cirka 52,7 miljarder kronor. Intäkterna från verksamheten var 18,7 miljarder kronor. Kostnaderna för den subventionerade regionala linjetrafiken ökade 2021 med 1,8 procent jämfört med året innan medan verksamhetsintäkterna ökade med 0,3 procent. Endast 35 procent av den subventionerade regionala kollektivtrafiken finansierades därmed av verksamhetsintäkter (främst biljettintäkter) 2021.

Sedan 2010 fram till och med 2019 har den så

kallade självfinansieringsgraden legat på cirka 50 procent av kostnaderna, vilket täcks av den egna verksamheten.⁴ Under 2020–2021 har det minskade resandet under pandemin orsakat att självfinansieringsgraden backat med 15 procentenheter.

Under 2021 erhöll den subventionerade regionala linjetrafiken nästan 35 miljarder kronor i bidrag/tillskott från regioner, kommuner och staten, vilket motsvarar ett bidrag per invånare på 3 352 kr. Bidragen/tillskotten har ökat med 7 procent jämfört med 2020. Regionerna stod för 83 procent av bidragen/tillskotten, staten för 11 procent och kommunerna för resterande del. Det statliga stödet har ökat med 22 procent jämfört med 2020.

Stockholms län är det dominerande länet inom den svenska kollektivtrafiken, med störst utbud, resande, intäkter och kostnader. År 2021 var verksamhetsintäkterna för Stockholms län nästan 10 miljarder kronor. Detta är drygt hälften av landets totala verksamhetsintäkter för subventionerad regional kollektivtrafik. Stockholms län står också för drygt två femtedelar av den totala kostnaden.

Regional linjetrafik är nästan uteslutande samhällsorganiserad

Mätt i planerat antal avgångar var över 99,9 procent av den regionala linjetrafiken samhällsorganiserad 2021, och resterande 0,1 procent kommersiell.

Statistiken om utfört utbud och resande i kommersiell regional linjetrafik är inte komplett. Det har inte varit möjligt att ta fram uppgifter om kommersiell sjö- och järnvägstrafik.

Sett endast till trafik på väg så utgjorde den kommersiella trafiken även i detta fall en liten del av det totala utbudet och resandet i regional linjetrafik 2021.

Mer information

Du hittar tabellsamlingar med den officiella statistiken och tidigare års tabeller samt beskrivande rapporter här: www.trafa.se/kollektivtrafik/kollektivtrafik.

Det finns också möjlighet att göra egna urval ur statistiken om bantrafik i vår portal: www.trafa.se/kollektivtrafik/kollektivtrafik/?cw=1&q=t1203.

Kontakt:

Abboud Ado
telefon: 010-414 42 48
e-post: abboud.ado@trafa.se

Fredrik Söderbaum
010-414 42 23
fredrik.soderbaum@trafa.se

⁴ Samtliga ekonomiuppgifter har med hjälp av konsumentprisindex (fastställda tal, årsmedeltal) räknats om till 2021 års priser för att underlätta jämförelser mellan åren.